

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

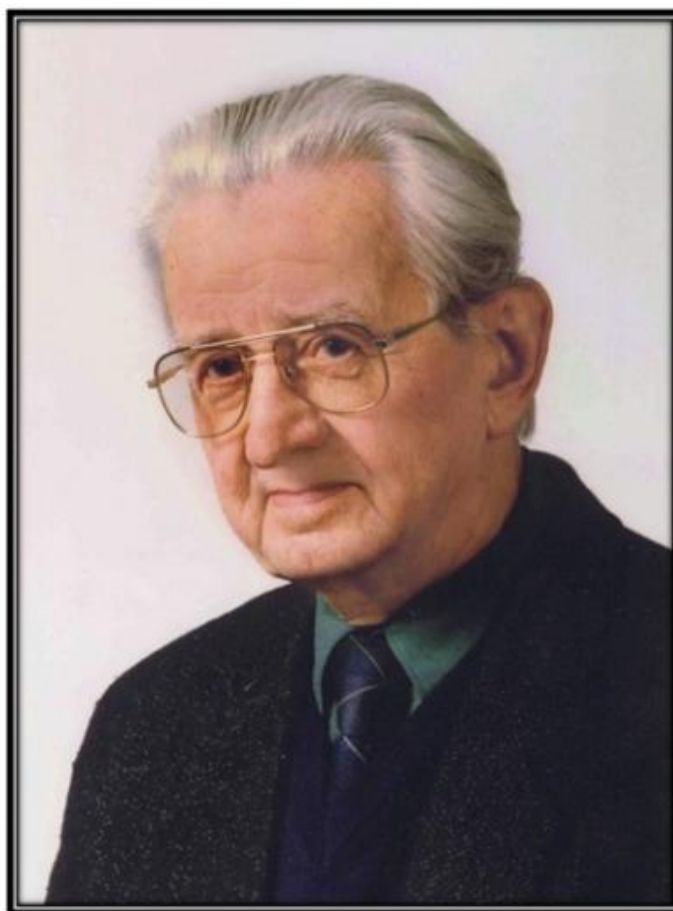
Autor: Agnieszka Puzio-Dębska

Zmarł Stanisław Świercz

Publikowane od

14.09.2018 09:58:16

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Stanisława Świercza

żołnierza Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego,
odznaczonego między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski,
Krzyżem Narodowego Czynu Zbrojnego, medalem „Zasłużony dla Miasta Mława”.

Wyrazy żalu i szczerego współczucia przekazują rodzinie:

Sławomir Kowalewski, Burmistrz Miasta Mława wraz z pracownikami Urzędu Miasta Mława

Leszek Ośliźlok, Przewodniczący Rady Miasta Mława wraz z radnymi

Msza św. pogrzebowa odbędzie się w sobotę 15 września o godzinie 9.30 w kościele pw. św. Wawrzyńca w ceremoniale wojskowym.

Stanisław Świercz urodził się w 1925 r. w Gąsewie (pow. Maków Mazowiecki). W czasie okupacji niemieckiej i po wkroczeniu do Polski Armii Czerwonej był żołnierzem Narodowych Sił Zbrojnych oraz Narodowego Zjednoczenia Wojskowego. Korzystając z amnestii, ujawnił się w 1947r. i zaniechał działalności konspiracyjnej. Mimo to 4 października 1950 r. został aresztowany przez Urząd Bezpieczeństwa Publicznego. Oskarżony o udział w „nielegalnym związku mającym na celu obalenie przemocą ustroju Państwa Polskiego”, wyrokiem Sądu Rejonowego w Warszawie, na sesji wyjazdowej w Pułtusku, w dniu 7 kwietnia 1951r. został skazany na „karę śmierci wraz z utratą praw publicznych, obywatelskich oraz praw honorowych na zawsze, wraz z przepadkiem mienia na rzecz Skarbu Państwa”. Prezydent Bolesław Bierut skorzystał z prawa łaski i zamienił ten wyrok na dożywotnie więzienie, utrzymując w mocy kary dodatkowe.

Po wyjściu z więzienia po odwilży w sierpniu 1957 r. osiadł w Mławie i podjął tu pracę zawodową - łącznie przepracował 45 lat. W 1990 roku przeszedł na emeryturę. Wówczas dał się poznać jako jeden z najaktywniejszych społeczników. Intensywnie pracował społecznie w Związkach Kombatanckich: w Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych, Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego. W roku 1991 na zjeździe Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego (Okręg warszawski), został wybrany członkiem komisji historycznej, którym był do 1994 roku.

Od 1991 r. do 1998 r. był członkiem i założycielem Koła ZŻNSZ i przewodniczącym Zarządu tego Koła w Mławie. Był również członkiem zarządu zintegrowanego Związku Kombatanckiego, w skład którego wchodził ŚZŻAK - ZŻNSZ- ZWPOST / obwód Mława. W 1994 r. na zjeździe krajowym Z7-NSZ8 w Warszawie został wybrany do Rady Naczelnej ZŻNSZ. Był sekretarzem tej Rady do końca kwietnia 1998 r.

Od kwietnia 2002 roku był przewodniczącym Sądu koleżeńskiego przy Zarządzie Stołecznym ZŻNSZ Warszawa, a obecnie Okręgu Mazowieckiego tego związku. W 2005 r. wchodził w skład prezydium Zarządu Głównego ZŻNSZ.

Po 2001 r. po koleżeńsku społecznie współpracował z Instytutem Pamięci Narodowej (Biuro Edukacji Publicznej, Oddział Warszawski). Za swoje najważniejsze zadanie uznawał bowiem odkrywanie i popularyzowanie prawdy o najnowszych dziejach naszej „małej ojczyzny” i Mazowsza. Organizował wystawy oraz konferencje popularne i naukowe z udziałem m.in. badaczy z Instytutu Pamięci Narodowej. Występował na nich również w roli prelegenta. Zainicjował budowę obelisków i tablic upamiętniających fakty, ludzi i miejsca pamięci narodowej (m. in. w Gąsewie, Lipowcu Kościelnym, Niedziałkach, Szreńsku). Organizował uroczystości patriotyczno-narodowe. Chętnie uczestniczył w pogadankach dla młodzieży szkolnej, dzieląc się z nią swoją wiedzą i doświadczeniem.

Szczególne znaczenie miała dla niego praca badawczo-dokumentacyjna. Napisał i opublikował kilka książek oraz wiele artykułów dotyczących dziejów organizacji i ludzi niepodległościowego podziemia, cytowanych w poważnych opracowaniach naukowych. Zgromadził archiwum, z którego z pewnością będą korzystać także przyszli historycy. Część swojego archiwum przekazał do Muzeum Ziemi Zawkrzeńskiej. Był również redaktorem i wydawcą „Głosu Kombatanta z Prowincji”, który był wydawany pod jego redakcją przez 4 lata.

Był człowiekiem bez reszty oddanym idei Polski Niepodległej - został okrutnie doświadczony przez system komunistyczny. Jako młody mężczyzna, przed którym dopiero otwierało się samodzielne życie, trafił do celi śmierci. Kto przez nią nie przeszedł, nie doświadczył osobiście, nie zrozumie, czym był wtedy najsurowszy wyrok, orzeczony w imię obłądnej ideologii, bezprawnie, z pogwałceniem ustawy o amnestii. Mimo to, trudno dopatrzeć się w jego biografii chęci odwetu czy nienawiści.

W latach 1990-2006 opracował i wydał własnym sumptem takie opracowania:

- „Polegli broniąc Ojczyzny" - 1991 r.
- „Prawda i Legenda o NSZ i NZW" - 1992 r.
- „Ostatni bój Puszczyka i jego żołnierzy" - 1994 r. (szkice do pełnego opracowania historycznego).
- „Fragment wspomnień z pobytu w celi śmierci"
- „Poezja tęsknotą pisana"
- „Podziemie Niepodległościowe" (Świercz Stanisław przygotował z sesji naukowej materiały, a opracował redakcyjnie historyk dr płk. L. Ząbek 1995 r.).
- „Kalendarz Ścienny" pt.: Dowódcy Narodowych Sił Zbrojnych. Wydany przez ZG-ZŻNSZ" /10 na rok 1998 - opracowany we współpracy z dr Bohdanem Szuckim
- w latach 1997-2001 opracowywał i wydawał biuletyn „Głos Kombatanta z Prowincji" - o zasięgu krajowym.
- w 1995 r. opracował i wydał tomik poezji - „Historia sponiewierana"
- w 1999 r. opracował i wydał książkę pt.: „Światło w celi - Tam?" - (to opracowanie znajduje się min. w Bibliotece Watykańskiej od 2000 r.)
- w 2000 r. opracował referaty z sympozjum i wydał książkę pt.: „Ofiarom Nazizmu i Komunizmu Ziemi Szeńskiej Chwała".
- w 2004 r. opracował i wydał broszurę pt.: „Wołyńskie wianuszki"
- w 2005 r. opracował i wydał książkę pt.: „Wydobyci z Mroków Historii"
- w 2006 r. napisał książkę pt.: „Ostatnim Partyzantom Ziemi Mławskiej" i inne drobne prasowe opracowania.

W latach 1992 - 2004 r. był organizatorem sympozjów naukowych:

- „Prawda i Legenda i NSZ i NZW" - 16 maja 1992 r. w Mławie
- „Podziemie Niepodległościowe" - 14 października 1995 r. Mława
- „Ofiarom nazizmu i komunizmu Ziemi Szeńskiej chwała" 26 września 1999 r. w Szeńsku
- „O co walczyło Polskie Państwo Podziemne" - 8 września 2001 r. w I Kościelnym
- „Ostatni Leśni - Mazowsze i Podlasie w ogniu" - 17 czerwca 2002 r. z udziałem Instytutu Pamięci Narodowej. Biuro Edukacji Publicznej Okręg Warszawski.
- „Czasy, kiedy człowiek był człowiekowi wilkiem" - 14 maja 2003 r. aula PWSZ12 (Materiały z tego sympozjum znajdują się w BEP /13 IPN Oddział Warszawski)

Pod jego nadzorem i udziałem organizacyjnym wybudowano pomniki i tablice pamiątkowe poświęcone poległym patriotom podziemia niepodległościowego.

- *Obelisk w Gąsewie 8.09.1991 r., ku czci 22 żołnierzy AK-NSZ-NZW 14*
- *Tablica Pamiątkowa w Parku w Mławie - poświęcono fundacji sztandaru 9.09.1992 r. a 11.11.1992 r. wbudowana w miejsce skradzionej, replika po kradzieży i profanacji pierwszej Tablicy*
- *Tablica w kościele w Lipowcu - 3.07.1994 r. ku czci „Puszczyka”*
- *Pomnik pod Niedziałkami 8.09.2001 r.*
- *Ufundowany sztandar dla PWSZ w Ciechanowie/Mławie ze składek społeczeństwa obu powiatów i kombatantów z Mławy*

Za swoje cierpienia więzienne został odznaczony:

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Narodowego Czynu Zbrojnego i innymi odznaczeniami, 27.07.2006 r. Minister Obrony Narodowej mianował go na stopień porucznika rezerwy.

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/arttykul/zmarl-stanislaw-swiercz>